

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. завідувача кафедри

к.психол.н., доцент

«29» серпня 2023 р.

Олена ТИРОН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ СТОСУНКІВ»

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладачка	Найдьонов Михайло Іванович професор кафедри ПСГД, д. психол. н., ст. наук. співроб
Контактний телефон	+38(050)310-37-26
E-mail	iris_psy@ukr.net
Офіційна назва освітньої програми	Практична психологія
Рівень вищої освіти	магістерський (другий)
Ступінь вищої освіти	магістр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Спеціалізація	-
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни	Вибіркова
Мета вивчення дисципліни	Основною метою курсу є ознайомлення студентів магістратури з фундаментальною і логічно-послідовною системою знань, щодо психологічних механізмів та закономірностей процесу налагодження стосунків.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК10. Здатність встановлювати, підтримувати ділові та міжособистісні комунікації у галузі психології та інших сферах життя. СК13. Здатність до розуміння природи поведінки лідерів, їх діяльності та вчинків.

СК14. Здатність володіти стратегіями та техніками самопрезентації у діловій комунікації.
ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційнокомунікаційних технологій.
ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
ПРН-11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1 — Психологія міжособистісних стосунків

Тема 1. Міжособистісні відносини: поняття, приклади, класифікація

Поняття міжособистісних відносин.

Привабливість і взаємовплив – як фундамент міжособистісних стосунків.

Механізми взаємовпливу в міжособистісних стосунках.

Типи та види міжособистісних стосунків.

Етапи розвитку міжособистісних відносин.

Фактори стабільності відносин.

Тема 2. Психологія спілкування

Поняття «спілкування».

Спілкування як один із найважливіших факторів формування і розвитку особистості.

Засоби спілкування.

Структура та функції спілкування.

Основні види спілкування.

Психологічні основи спілкування.

Механізми міжособистісного сприйняття.

Помилки сприйняття при спілкуванні.

Змістовий модуль 2 — Психологічні особливості сімейних стосунків

Тема 3. Особливості сімейних взаємовідносин

Історія шлюбно-сімейних відносин. Розвиток шлюбних відносин.

Національні особливості сімейних відносин.

Українська родина та її особливості.

Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості.

Сім'я як мала група та соціальний інститут.

Функції сім'ї та типологія сімей.

Тема 4. Типові психологічні проблеми сімейного життя

Сімейні конфлікти та їх характеристика.

Види сімейних конфліктів.

Мотивація сімейних конфліктів та їх причина.

Моделі поведінки в сімейних конфліктах.

Сімейні стреси та емоційне вигорання.

Неблагополучні сім'ї.

Тема 5. Психологія дитячо-батьківських відносин

Вплив батьківсько-дитячих стосунків на соціально-психологічне становлення дитини як особистості.

Стилі поведінки батьків.

Система міжособистісних відносин у сім'ї.

Види батьківського контролю.

Дитячо-батьківські взаємини як чинник розвитку ідентичності дитини.

Змістовий модуль 3 — Психологічні аспекти ділових стосунків

Тема 6. Етика і психологія ділових стосунків

Ділові відносини як психологічна та етична проблема.

Поняття «етики». Розвиток етики та психології ділових відносин в Україні.

Підприємницька та ділова етика у стосунках.

Техніка ділового спілкування.

Національні особливості ділової етики.

Гендерні засади ділових відносин.

Тема 7. Корпоративна культура

Імідж ділової людини та його вплив на налагодження ділових стосунків.

Поведінкова сторона іміджу ділової людини.

Означення корпоративної культури.

Складові корпоративної культури.

Формування корпоративної культури.

Функції корпоративної культури.

Тема 8. Конфлікти в ділових стосунках та шляхи їх вирішення

Взаєморозуміння у спілкуванні.

Міжособистісні конфлікти в ділових стосунках.

Ділові конфлікти та їх види.

Шляхи вирішення конфліктів в ділових стосунках.

Роль керівника у вирішенні конфліктів.

Тематика практичних занять:

Практичне заняття №1. Міжособистісні стосунки як чинник соціального становлення особистості

Практичне заняття №2. Соціальна група та міжособистісні стосунки в групі

Практичне заняття №3. Соціальне сприйняття та розуміння один одного

Практичне заняття №4. Соціальні стосунки: перешкоди у спілкуванні та міжособистісних відносинах

Практичне заняття №5. Психологія стосунків чоловіка та жінки

Практичне заняття №6. Шляхи подолання проблем сімейного життя

Практичне заняття №7. Форми та методи психологічної допомоги у сімейно-дитячих стосунках

Практичне заняття №8. Ділове спілкування та його роль у ділових стосунках

Практичне заняття №9. Психологічні особливості публічних виступів.

Практичне заняття №10. Стрес та його особливості в діловому спілкуванні.

Практичне заняття № 11. Ділові конфлікти в організації та їх вирішення

Приклад питань для підсумкового контролю:

1. Розкрити поняття «міжособистісні стосунки».
2. Визначити механізми взаємовпливу в міжособистісних стосунках.
3. Охарактеризувати етапи розвитку міжособистісних відносин.

4. Запропонувати фактори стабілізації стосунків.
5. Спілкування як один із важливих факторів формування та розвитку особистості.
6. Проаналізувати механізми міжособистісного сприйняття.
7. Охарактеризувати розвиток шлюбних відносин.
8. Визначити сім'ю як провідний фактор соціалізації особистості.
9. Характеристика сімейних конфліктів.
10. Проаналізувати сімейні конфлікти та їх вплив на сімейні стосунки.
11. Система міжособистісних відносин у сім'ї.
12. Розвиток етики та психології ділових стосунків.
13. Значення іміджу ділової людини та його вплив на налагодження ділових стосунків.
14. Здійснити аналіз гендерних засад ділових відносин.
15. Охарактеризувати складові корпоративної культури.
16. Розкрити поняття ділових конфліктів та їх видів.
17. Запропонувати шляхи вирішення конфліктів в ділових стосунках.
18. Визначити роль керівника у вирішенні конфліктів у ділових стосунках.
19. Розкрити поняття психологічної близькості та сумісності.
20. Проаналізувати синдром «емоційного холоду» у стосунках.
21. Поняття «особистісні кордони».
22. Охарактеризувати класифікації соціальних груп.
23. Описати роль лідера в соціальній групі при налагодженні міжособистісних стосунків.
24. Визначити роль спілкування міжособистісних стосунках.
25. Механізми міжособистісного сприйняття і взаєморозуміння в процесі спілкування
26. Стереотипізація як механізм соціальної перцепції.
27. Проаналізувати бар'єри в процесі спілкування.
28. Запропонувати механізми захисту особистих кордонів.
29. Особливості жіночої та чоловічої сексуальності та її роль у взаєминах шлюбних партнерів
30. Запропонувати психологічні механізми вирішення конфліктів у ділових стосунках.

Програмні результати навчання

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційнокомунікаційних технологій.
 ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
 ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
 ПРН-11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль: практичні роботи , модульні контрольні роботи
 Підсумковий контроль: залік

ОЦІНЮВАННЯ	
Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Залік			
Питання 1	Питання 2	Питання 3	Сума
10 б.	10 б.	10 б.	30 б.

Практичні заняття												
п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	Сума
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	48б.

Контрольні роботи (МКР)			
МКР1	МКР2	МКР3	Сума
7 б.	8 б.	7 б.	22 б.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90—100	Відмінно («зараховано»)	А	«Відмінно» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80—89	Добре («зараховано»)	В	«Дуже добре» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома - трьома незначними помилками.
75—79		С	«Добре» — теоретичний зміст курсу освоєний

			цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією - двома значними помилками.
65—74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60—64		E	«Достатньо» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21—59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1—20		F	«Безумовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ВИКОРИСТАННЯ

Основні

1. Варій М.Й. Психологія: підручник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. 290 с.
2. Костюк С.С. Міжкультурне спілкування: навч. посіб. Кривий Ріг, 2018. 151с.
3. Попович, І. С.Психологія соціальних очікувань особистості : методологія, теорія і практика: навчально-методичний посібник. Херсон : Видавництво ХДУ, 2019. 160 с.
4. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-

те вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2020. 418 с.

5. Свидрук І.І. Психологія управління та конфліктологія: підручник. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. 319 с.
6. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія : навч. посіб. Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 351 с.
7. Соціальна психологія: хрестоматія: навч. посіб. Під ред. С. О. Ставицької, Д. Д. Отич. Київ : Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2018. 341 с.
8. Ставицька С.О. Соціальна психологія : практикум: навч. посіб. 3-тє вид.,стереотип. - Київ : Каравела, 2019. 320 с.
9. Штифурак В. Психологія соціального впливу у процесі групової роботи: монографія. Вінниця,2023. 340 с.
10. Щербан, Т. Д.Психологія міжособистісного спілкування: навч. Посіб. Мукачєво : Вид-во МДУ, 2018. 212 с.

Допоміжні

1. Закалик Г.М. Психологія розвитку та успіху особистості: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 487 с.
2. Омельченко В.В. Соціальна психологія та конфліктологія : навч. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2020 .
3. Сєдих К.В. Психологія сім'ї : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Академія, 2017. – 190с.
4. Стовпець В.Г.Корпоративна етика та психологія: навч. посіб. Одеса : Олді плюс, 2021. 233 с.
5. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ^[1]_[SEP]

Щодо академічної доброчесності^[1]_[SEP]

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій^[1]_[SEP] Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ^[1]_[SEP] <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

Порушення **Кодексу академічної доброчесності ДУІТ** є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.^[1]_[SEP]

Списування під час контрольних заходів заборонені.^[1]_{SEP}

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#) . У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ».

<https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>